Bilancia pôsobenia zástupcu SPPK v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore Igora Šarmíra

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) je poradný orgán Európskej komisie a Európskeho parlamentu a jeho úlohou je posudzovať legislatívne iniciatívy predložené týmito inštitúciami (Stanoviská) a zároveň predkladať návrhy na riešenie problémov, ktoré v danej dobe nie sú predmetom legislatívneho zámeru (tzv. Stanoviská z vlastnej iniciatívy). Stanoviská EHSV predstavujú názor európskej organizovanej občianskej spoločnosti na danú tému. EHSV má 350 členov zo všetkých členských štátov, pričom počet členov za jednu krajinu vyplýva z počtu jej obyvateľov. Členovia sú formálne zadelený do troch skupín (zamestnávatelia, zamestnanci a iné aktivity). Slovenskú republiku zastupovalo vo výbore 9 osôb, po traja v každej skupine.

Ako nominant SPPK a AZZZ som pôsobil v prvej skupine (Zamestnávatelia) a v troch zo šiestich odborných sekcií (NAT – poľnohospodárstvo a životné prostredie, INT – vnútorný trh a ECO – ekonómia). Odborne som riešil predovšetkým témy týkajúce sa obchodných vzťahov, bezpečnosti potravín, geneticky modifikovaných organizmov, medzinárodného obchodu a reformy Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Najvyššou formou odbornej aktivity vo výbore je úloha spravodajcu, ktorý pripravuje základný pracovný dokument do ktorého zapracováva pripomienky členov študijnej posúdené ako adekvátne. Pripravený návrh stanoviska si potom musí obhájiť najprv v odbornej sekcii a potom i na Plenárnom zasadaní.

Ja som bol spravodajcom štyrikrát (spomedzi deviatich členov za SR sme spravodajcami bývali iba dvaja). Vo všetkých prípadoch išlo o materiály, ktorých presadenie nebolo jednoduché, pretože prezentované tézy mali i svojich vášnivých odporcov. Napriek tomu boli na Plenárnom zasadaní

všetky štyri odhlasované drvivou väčšinou prítomných členov.

Prvý dokument bol venovaný téme „obchodné reťazce“ (http://www.sppk.sk/clanok/780). Bolo to „Stanovisko z vlastnej iniciatívy“ o ktoré som najprv musel požiadať a ktorého vypracovanie muselo byť schválené. Vzhľadom na to, že v tejto problematike už veci „dozreli“, podarilo sa mi presadiť veľmi kritický dokument obsahujúcom návrhy radikálnych riešení (ešte pred pár rokmi by prijatie takéhoto materiálu bolo nepredstaviteľné). Stanovisko vzbudilo veľký ohlas najmä v Belgicku, Holandsku, Nemecku a Českej republike. Niektoré zásadné myšlienky si dokonca osvojila i Európska komisia vo svojej Zelenej knihe o nekalých obchodných praktikách (viď. nižšie). Podľa tlačového odboru EHSV išlo o jeden z najviac medializovaných dokumentov výboru za celé obdobie jeho existencie – okrem iného, materiál inšpirovalo natočenie dvoch dokumentárnych filmov, jedného v Holandsku a druhého v Belgicku. Sám som stanovisko prezentoval na viacerých konferenciách a absolvoval som množstvo rozhovorov s novinármi.

Druhý materiál bolo Stanovisko k už spomenutej „Zelenej knihe o nekalých obchodných praktikách“ a obsahovalo odpovede na otázky v nej položené zo strany EHSV
http://www.sppk.sk/clanok/778 . V dokumente boli trochu inou formou zopakované a potvrdené základné tézy z prvého stanoviska (existencia dominantných postavení, ktoré neriešia súčasné protimonopolné predpisy, odmietnutie tzv. samoregulácie a nástojenie na prijatí primeranej legislatívy).

Tretím dokumentom bolo stanovisko k „Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o informačných a propagačných akciách na podporu poľnohospodárskych výrobkov na vnútornom trhu a v tretích krajinách“. V materiály sa mi podarilo presadiť a obhájiť i niekoľko „kacírskych myšlienok“ (z pohľadu EK) ako napr. možnosť podporovať propagáciu domácich potravín na území konkrétneho členského štátu (body 1.5 a 3.1.3).
http://www.sppk.sk/clanok/779

Ako sa ukázalo, najzložitejším bolo presadenie štvrtého materiálu, ktorý bol kritikou dnešného systému garantovania bezpečnosti potravín. Išlo o „Stanovisko z vlastnej iniciatívy“ v ktorom boli podrobené kritike viaceré kontroverzné aspekty systému hodnotenia nových produktov, ktoré sa dostávajú do potravinového reťazca. Po dlhých a miestami i vášnivých diskusiách s oponentmi spomedzi členov EHSV, ale i z Európskej komisie a EFSA, bol nakoniec prijatý text, ktorý síce v porovnaní s prvým pracovným dokumentom obsahoval výrazné kozmetické úpravy, ale boli v ňom zachované všetky zásadné body tvoriace podstatu kritiky dnešného systému.
http://www.sppk.sk/clanok/781

Vypracovanie a obhájenie uvedených materiálov bolo ale iba najviditeľnejšou časťou mojej činnosti v EHSV. Okrem toho, som bol členom veľkého množstva študijných skupín, ktoré pripravovali stanoviská, medzi inými i na také témy ako sú GMO, Zaberanie poľnohospodárskej pôdy, Plytvanie potravinami, Medzinárodný obchod, TTIP a ISDS, ale i ratingove agentúry alebo daňové raje. Za posledné mesiace som sa najviac angažoval v diskusii týkajúcej sa medzinárodného obchodu vo všeobecnosti a bilaterálnych dohôd o obchode a investíciách osobitne. Výstupom bolo okrem iného i väčšie množstvo odborných článkov a vystúpení v médiách. Za svoju povinnosť som predovšetkým považoval kritizovať presadzovaný koncept, podľa ktorého obchod nahradzuje výrobu a potravinová bezpečnosť môže byť v narastajúcej miere garantovaná dovozmi

V rámci môjho pôsobenia v Bruseli sa mi podarilo zabezpečiť odbornú a finančnú spoluúčasť Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na organizácií konferencie „Potraviny a Obchod“ v roku 2014 i v roku 2015.

Na záver si týmto dovoľujem poďakovať vedeniu SPPK za nomináciu, podporu a vytvorenie optimálnych podmienok pre moje pôsobenie v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore a popriať veľa pracovných úspechov Ing. Jarmile Dubravskej, PhD., ktorá bude zastupovať SPPK v EHSV počas mandátu 2015 – 2020.

RNDr. Igor Šarmír, PhD., Odbor potravinárstva a obchodu SPPK